

PRESEK

List za mlade matematike, fizike, astronome in računalnikarje

ISSN 0351-6652

Letnik **30** (2002/2003)

Številka 5

Stran XX

Marijan Prosen:

POŠTNA ZNAMKA O HALLERSTEINU

Ključne besede: zanimivosti, razvedrilo, Ferdinand Avguštin Hallerstein, slovenski znanstveniki, biografije.

Elektronska verzija:

<http://www.presek.si/30/1524-Prosen-znamka.pdf>

© 2003 Društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije

© 2010 DMFA - založništvo

Vse pravice pridržane. Razmnoževanje ali reproduciranje celote ali posameznih delov brez poprejšnjega dovoljenja založnika ni dovoljeno.

POŠTNA ZNAMKA O HALLERSTEINU

Dne 21. 1. 2003 je Pošta Slovenije na predlog Muzeja Mengeš izdala spominsko znamko ob 300-letnici rojstva jezuita in misijonarja na Kitajskem, znamenitega astronoma in matematika, naravoslovca in etnografa slovenskega rodu, patra Ferdinanda Avguština Hallerja, pl. Hallersteina.

F. A. Hallerstein (1703 – 1774) je bil sicer rojen v Ljubljani, vendar njegov rod izvira iz Mengša, kjer je tudi preživel svojo mladost. Matematično in astronomsko izobrazbo si je pridobil na Dunaju in v Gradcu, 1739 pa je kot misijonar odšel na Kitajsko, kjer je ostal do smrti.

Slika 1. Spominska znamka ob 300-letnici rojstva F. A. Hallersteina. Na znamki vidimo naslovnico njegovega glavnega dela **OBSERVATIONES ASTRONOMICAE** (*Astronomska opazovanja*) in del sekstanta, inštrumenta, ki so ga na pekinškem dvoru v tistem času uporabljali pri opazovanju zvezd.

Na Kitajskem je dosegel poleg pomembnih uspehov na strokovnem področju tudi visok politični položaj, in sicer na cesarskem dvoru v Peking. Med drugim je bil predsednik astronomsko-matematičnega oddelka, izdeloval je zemljevide delov kitajskega cesarstva, opazoval severni sij, komete, mrke, planete (posebno Merkur), satelite.

Slika 2. Zgornji grad v Mengšu, kjer je Hallerstein preživel svojo mladost. To lepo zgradbo si lahko, nekoliko predelano, ogledate še danes. Izdal in založil Muzej Mengeš 2003.

Hallersteina prištevamo med najpomembnejše slovenske znanstvenike preteklosti. Več o Hallersteinu je pisal Presek 18 (1990/91), 110, nekaj o starih kitajskih inštrumentih pa Presek 16 (1988/89), 210.

Marijan Prosen